

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка та психологія

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка G Інженерія, виробництво та будівництво
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Електронні комунікації та радіотехніка»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-2)
Курс, семестр викладання	1 курс, 1 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	4 кредити ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 18 год., практ. зан. – 16 год., самост. роб. – 86 год.; заочна форма навчання: лекц. – 12 год., практ. зан. – 12 год., самост. роб. – 96 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники/викладачі силабусу

ШИЛІНА Наталія Євгенівна,
Доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації,
Кандидат педагогічних наук, доцент

E-mail: n.e_shylina@suitt.edu.ua
Тел.: +380674870777

Консультації: щочетверга з 13⁰⁰ до 14⁰⁰ год.,
каб. 227 (головний корпус)

Мета дисципліни	– формування загальнопрофесійної компетентності майбутніх спеціалістів шляхом розвитку теоретичного психолого-педагогічного мислення для наукового осмислення сучасної реальності; формування власної психолого-педагогічної позиції на основі усвідомлення сутнісних характеристик освітнього процесу і осмислення педагогічного досвіду.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-1 Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень і приймати рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм. ЗК-4 Здатність визначати, транслювати загальні цілі в професійній і соціальній діяльності, використовувати на практиці вміння та навички з організації дослідних і проектних робіт, в управлінні колективом. ЗК-5 Здатність дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки і моралі в міжособистісних відносинах та суспільстві, виявляти ініціативу, в тому числі в ситуаціях ризику, брати на себе всю повноту відповідальності.
Програмні результати навчання	ПРН-2 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх розв’язання, знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії в професійному колективі

Програма навчальної дисципліни	
Тема 1. Цілі та завдання психолого-педагогічної підготовки.	Психологія і педагогіка як науки. Походження термінів «психологія» та «педагогіка». Предмет вивчення психології і педагогіки, її завдання. Зв’язок з іншими науками гуманітарного та природничо-наукового змісту. Основні галузі психології та педагогіки. Їх специфіка. Методи наукового дослідження. Базові категорії педагогіки: «розвиток», «виховання», «освіта». Розкриття поняття розвитку через виховання. Виховання в широкому й вузькому значенні. Саморозвиток особистості як детермінований закон природного й соціального буття.
Тема 2. Історія виникнення і розвитку наук. Основні зарубіжні психолого-педагогічні концепції.	Історичні етапи розвитку науки. Психологія як наука про душу (антична психологія (Платон, Аристотель), психологія середньовіччя, психологія в епоху Відродження). Психологія як наука про свідомість (XVII – IX ст.). Психологія як наука про поведінку (XX ст.). Психологія як наука про психіку. Основні психологічні школи: структуралізм, функціоналізм, біхевіоризм, фрейдизм, гештальтпсихологія. Розвиток педагогічних ідей. Зародження педагогічної думки у Стародавній Греції. Педагогічні ідеї Середньовіччя. Розвиток педагогічних ідей у епоху Відродження. Педагогічна думка в Новий час. Зародження і розвиток педагогічної думки в Україні
Тема 3. Особистість. Структура особистості. Розвиток особистості.	Поняття особистості. Співвідношення понять «особистість», «індивід» та «індивідуальність». Теорії особистості: психодинамічні (З. Фрейд, Г. Юнг, А. Адлер), гуманістичні (А. Маслоу), соціокультурна (К. Хорні), диспозиційний напрям (Г. Олпорт, Р. Кеттел, Г. Айзенк), Его-психологія (Е. Фромм), когнітивний напрям (Д. Келлі), біхевіоризм. Психологічні характеристики особистості. Структура особистості.
Тема 4. Свідомість і самосвідомість. Поняття «Я-Концепції», шляхи її формування.	Самосвідомість і Я-концепція. Рушійні сили формування і розвитку особистості: біогенетична концепція, соціогенетична концепція, теорія конвергенції. Соціалізація особистості. Три середовища соціалізації особистості: діяльність, спілкування і пізнання. Стадії соціалізації: до трудова, трудова і післятрудова. Здібності, задатки й індивідуальні відмінності людей. Види здібностей: природні і специфічні, загальні і спеціальні, теоретичні і практичні, навчальні і творчі. Рівні розвитку здібностей: обдарованість, геніальність, талант.

Тема 5. Навчання та виховання – шляхи розвитку особистості.	Сутність і особливості виховного процесу (чотири ознаки виховання: цілеспрямованість впливу; соціальна спрямованість у вигляді наявності зразка; наявність певної системи виховних впливів; освоєння людиною соціального досвіду й розвиток його особистості й індивідуальності). Виховання як цілісний процес. Закономірності й принципи виховання. Засоби, методи й форми виховання. Виховання й перевиховання. Мета виховання. Основні напрямки виховної роботи.
Тема 6. Дидактика як наука. Методи та форми навчання у вищій школі.	Сутність, основні етапи і функції навчання як елемента педагогічного процесу. Структура та організація процесу навчання. Закони, закономірності та принципи навчання. Методи навчання та одержання інформації. Репродуктивні та продуктивні методи навчання. Види навчання. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю організації навчання. Організаційні форми процесу навчання. Форми навчання у загальноосвітніх закладах. Форми навчання у вищій школі. Особливості навчально-освітньої діяльності у вищій школі, основні методи навчання (лекція, практичне заняття, семінарське заняття, лабораторне заняття), основні форми навчання.
Тема 7. Спілкування та міжособистісні стосунки.	Поняття спілкування як способу передачі інформації від одного суб'єкта до іншого. Сторони спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Зміст, мета і засоби спілкування. Види спілкування: за змістом (матеріальне, когнітивне, мотиваційне, діяльнісне), за засобами (безпосереднє і опосередковане, пряме і непряме, ділове і особистісне, інструментальне і цільове, вербальне і невербальне). Поняття техніки та прийомів спілкування. Комунікативна компетенція людини. Поняття зворотнього зв'язку. Поняття тактики, кінестіки, проксемики (зони дистанції у людському спілкуванні: інтимна, особиста, соціальна, публічна). Спілкування як сприйняття людьми один одного. Типи і механізми психологічного впливу.
Тема 8. Педагогічне спілкування.	Поняття та сутність педагогічного спілкування. Сфери педагогічного спілкування. Стель і культура педагогічного спілкування. Стель педагогічного керівництва. Пізнання педагогом учнів. Причини неправильного сприйняття.
Тема 9. Методи навчання вищої школи.	Методи навчання у вищій школі: лекція, семінар, практичне заняття, лабораторна робота, практика, методика їх проведення. Види лекцій: вводна, інформаційна, оглядова, проблемна, бінарна, лекція-конференція. Часткова методика викладання.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, зображення, картини, фотографії, відеоролики тощо). ▪ Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, дебати, полеміки). ▪ Застосовуються нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, техніки майнфулнесу, робота з метафоричними картами.
---------------------	--

Практичні	▪ Вправи. Різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, розв'язання задач, виправлення помилок, складання порівняльних таблиць, графіків і т.п. ▪ Аналіз педагогічних кейсів. ▪ Творчі роботи за тематикою дисципліни. ▪ Тренінг емоційного інтелекту.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle та ін. ▪ Онлайн дискусії. ▪ Індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання). ▪ Відеозаписи лекцій і практичних занять.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 7 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знати: предмет психології і педагогіки, історичні етапи розвитку науки, методи психології та педагогіки, основні сучасні вітчизняні та зарубіжні педагогічні концепції, пізнавальні процеси (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява), волеволі та емоціональні процеси, пізнавальні особливості особистості (характер, темперамент, мотивація), психологію особистості, основні теорії особистості, психологію спілкування, поняття малої і великої групи, систему освіти в Україні, знання про професійно-педагогічну діяльність, теорії та моделі освіти, форми, методи і прийоми навчання у ВНЗ, особисті вміння і навички викладача, знати поняття колективу, основи міжособистісного спілкування та міжгрупової взаємодії, види конфліктів та стратегії їх подолання. Уміння/навички: проводити тестування, визначати за допомогою тестів тип темпераменту людини, спрямованість її характеру, провідні мотиви діяльності та поведінки, оцінювати рівень розвитку пізнавальних процесів людини; вміти застосовувати психодіагностичні методики для виявлення емоційного стану людини, рівня самооцінки та рівня домагань; оволодіти основними прийомами та технікою спілкування, комунікативними вміннями і навичками; вміти виявляти структуру групи за допомогою методу соціометрії; вміти розкрити творчі здібності студентів, застосовувати педагогічні методи для виявлення інформації про стан учня, оволодіти основними прийомами та технікою педагогічного спілкування, комунікативними вміннями і навичками, вміти виявити професійні та особистісні якості педагога-майстра, виявляти педагогічні конфлікти в групах та доречно застосовувати відповідні стратегії виходу з них.. Комунікація – розвиток навичок ефективного міжособистісного та педагогічного спілкування з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей учасників освітнього процесу; формування вмінь конструктивної взаємодії в умовах конфлікту
--	--

	або непорозуміння; підтримка позитивного соціально-психологічного клімату в навчальному середовищі; використання технік активного слухання, психологічного впливу, переконання, емпатії, а також основ профайлінгу у педагогічній взаємодії. Відповідальність та автономія – усвідомлення особистої відповідальності за якість педагогічної взаємодії, психоемоційний стан учасників освітнього процесу та результати виховання; розвиток здатності до самостійного аналізу педагогічних і психологічних ситуацій із урахуванням теорій розвитку особистості та соціалізації; формування навичок емоційної саморегуляції, психологічної гнучкості, витримки в навчальному середовищі; готовність до безперервного професійного саморозвитку, рефлексії, етичної відповідальності у процесі викладання та педагогічної взаємодії.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (A) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (B) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань. Добре (C) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє

	навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю навчальних досягнень	В межах даної дисципліни передбачено три види контролю: поточний, підсумковий та семестровий/академічний. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи з теми, що вивчається. При поточному контролі оцінюється: активність роботи здобувача на практичних заняттях, результати виконання ним індивідуальних завдань, контрольних робіт, якості підготовлених завдань, що виконувались під час самостійної роботи. У концепції викладу навчальної дисципліни застосовуються такі форми проведення поточного контролю: опитування, виконання контрольних вправ. Підсумковий контроль – це накопичена здобувачем сума балів за результатами вивчення п'яти тем та виконання завдань самостійної роботи. Семестровий (академічний) контроль передбачає проведення заліку, під час якого здобувачу виставляється остаточна оцінка за навчальну дисципліну, яка виводиться із суми балів за результатами підсумкового контролю та складання екзаменаційного тесту. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	- Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти : навч. посіб. 2-е вид. Київ : Ліра-К, 2020. 296 с. - Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 291 с. - Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фроліна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Харків : НФаУ, 2019. 248 с.
---	---

	- Агаркова Н. Підготовка майбутніх вихователів та вчителів початкових класів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами // Social Work and Education. 2019. Vol. 6, No. 1. С. 70–79. - Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ ; Чернівці : Букрек, 2018. 296 с. - Грабовська С. Л. Психологія примирення : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 294 с. - Інноваційні освітні технології : навч.-метод. посіб. / упоряд. Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с. - Романова Т. А. Формування основ професіоналізму в майбутніх фахівців зі спеціальної освіти у процесі професійної підготовки: теоретичний аспект // Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 80, т. 2. Серія 5. С. 101–105.
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	- Кіберпсихологія у вимірах сучасного наукового дискурсу : монографія / авт. кол.: С. Хаджирадева, Ю. Левін, М. Тодорова [та ін.] ; за заг. ред. С. К. Хаджирадевої. Одеса : Астропринт, 2024. 240 с. (Шиліна Н. Є. – розд. 1.2, 1.3, 4.2, 4.3). - Коучинг конфліктів – вирішуйте проблеми, зміцнюючи відносини : практикум для тренерів / О. Редліх (вступне слово ; п. 1.5), О. Євтушенко (п. 2.23), В. Ємельянов ; Шиліна Н. Є. (п. 2.30) ; за заг. ред. проф. О. Редліха, С. Хаджирадевої. Миколаїв : Ємельянова Т. В., 2023. 168 с. (С. 158–163). - Методичні рекомендації щодо організації самостійної та дистанційної роботи з дисципліни «Педагогіка та психологія» для магістрів заочного відділення. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 81 с. (електронна версія). - Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія» для магістрів усіх спеціальностей. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 92 с. (електронна версія). - Робочий зошит з курсу «Педагогіка та психологія» для магістрів усіх спеціальностей. Одеса : ДУІТЗ, 2021. 107 с. (електронна версія). - Shylina N. E. Psychology. Module 1. Psychology as a Science about Human: reference book of all specialties. Odesa : ONAT named after O. S. Popov, 2019. 100 p. - Шиліна Н. Є. Педагогіка. Модуль І. Людина в системі навчально-виховного та освітнього процесу: теорія та практика : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 188 с. - Шиліна Н.Є. Основи психології. Модуль І. Навчально-методичний посібник для студентів усіх спеціальностей. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2007. 130с.
Інформаційні ресурси	- Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19. - Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18. - Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti. - Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text. - Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 016

«Спеціальна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-bakalavr.pdf>

Рік введення си́лабусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації (Протокол від 10 березня 2025 р. № 8)	
	Завідувач кафедри	Мар'яна ПАЛЬЧИНСЬКА
	Гарант освітньої програми	Дмитро СТЕПАНОВ
	Викладачі:	Наталія ШИЛІНА